İş sağlığı ve güvenliği eğitimi

Özel politika gerektiren gruplar

YENİ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu

ULUDAĞ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu

ofis akademi

ASYA AKADEMİ
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EĞİTİM KURUMU

Özel politika gerektiren gruplar

> Çalışma yaşamında bedensel, ruhsal veya sosyal özellikleri nedeniyle işyerindeki risklerden daha fazla etkilenebilecek gruplar için ek koruma önlemleri alınır (6331 md. 3: özel politika gerektiren grup).

- Çocuk ve genç çalışanlar
- Gebe, yeni doğum yapmış ve emziren kadınlar
- Engelli çalışanlar
- Yaşlı ve kronik hastalığı olan çalışanlar
- Eski hükümlüler
- Malul sigortalılar

6331 sayılı Kanun md. 10: risk değerlendirmesi yapılırken özel politika gerektiren grupların durumu dikkate alınır.

Çocuk ve genç işçiler

Konu	Kural
Genç işçi	15 yaşını tamamlamış, 18 yaşını tamamlamamış kişi
Çocuk işçi	14 yaşını tamamlamış, 15 yaşını doldurmamış ve zorunlu ilköğretimini tamamlamış kişi
Okula gitmeyen çocuk işçi	Günde en çok 7, haftada en çok 35 saat
Okula gitmeyen genç işçi	Günde en çok 8, haftada en çok 40 saat
Okula devam edenler	Eğitim saatleri dışında günde en çok 2, haftada en çok 10 saat
Yasaklar	18 yaş altı gece çalıştırılamaz; yer altı ve su altı işlerinde çalıştırılamaz
Sağlık muayenesi	İşe başlamadan önce ve 18 yaşını doldurucaya kadar en geç altı ayda bir

Dayanak: 4857 sayılı İş Kanunu md. 71–73; Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik.

2026

Kadın çalışanlar: analık ve emzirme

Konu	Kural
Analık izni	Doğumdan önce 8, doğumdan sonra 16 hafta; toplam 24 hafta (çoğul gebelikte doğumdan önceki süreye 2 hafta eklenir)
Ücretsiz izin	İsteği hâlinde analık izninin bitiminden sonra altı aya kadar
Süt izni	Bir yaşından küçük çocuğunu emzirmesi için günde toplam 1,5 saat; çalışma süresinden sayılır
Gece çalışması	Gebeliğin tespitinden itibaren ve emzirme döneminde gece çalıştırılmaz
Gebelikte kontroller	Periyodik kontroller için ücretli izin verilir

Analık izni 7578 sayılı Kanunla (RG 01.05.2026) 16 haftadan 24 haftaya çıkarılmıştır. Yer altı ve su altı işlerinde her yaştaki kadınların çalıştırılması yasaktır (4857 md. 72).

Engelliler, eski hükümlüler ve malullük

Konu	Kural
Engelli istihdamı (özel sektör)	50 veya daha fazla işçi çalıştıran işyerlerinde işçilerin %3'ü
Kamu	%4 engelli ve %2 eski hükümlü
Engelli tanımı (istihdam yükümlülüğü)	Çalışma gücünün en az %40'ından yoksun olduğu sağlık kurulu raporuyla belgelenen kişi
Malullük (5510 md. 25)	Çalışma gücünün veya iş kazası ya da meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az %60'ını kaybettiği SGK sağlık kurulunca tespit edilen sigortalı

Mevzuattaki "özürlü" ifadesi 2013'ten itibaren "engelli" olarak değiştirilmiştir. Dayanak: 4857 sayılı Kanun md. 30; 5510 sayılı Kanun md. 25.

Bölüm 1

Değerlendirme soruları

Dokuz soru ve doğru cevapları

YENİ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu
ULUDAĞ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu
ofis akademi
ASYA AKADEMİ

Soru 1

Sigortalının malul sayılması için iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az yüzde kaçını kaybetmiş olması gerekir?

A) %50

B) %60 Doğru cevap

C) %70

D) %80

Açıklama: 5510 sayılı Kanun md. 25: kayıp oranı SGK sağlık kurulunca tespit edilir.

Soru 2

Genç işçi tanımı aşağıdakilerden hangisine uyar?

A) **15 yaşını tamamlamış, 18 yaşını tamamlamamış kişi** Doğru cevap

B) 14 yaşını tamamlamış, 16 yaşını tamamlamamış kişi

C) 14 yaşını tamamlamış, 18 yaşını tamamlamamış kişi

D) 16 yaşını tamamlamış, 18 yaşını tamamlamamış kişi

Açıklama: 14 yaşını tamamlamış, 15 yaşını doldurmamış ve zorunlu ilköğretimini bitirmiş kişi ise çocuk işçidir.

Soru 3

Çocuk ve genç işçilerin 18 yaşını doldurunca kadar periyodik sağlık muayeneleri en geç ne kadar sürede bir yaptırılır?

A) Yılda bir

B) Her ay

C) **Altı ayda bir** Doğru cevap

D) Üç ayda bir

Açıklama: Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik.

Soru 4

Kadın işçilere bir yaşından küçük çocuklarını emzirmeleri için günde toplam ne kadar süt izni verilir?

A) 30 dakika

B) 1 saat

C) **1,5 saat** — Doğru cevap

D) 2 saat

Açıklama: 4857 md. 74: bu sürenin hangi saatler arasında ve kaç bölümde kullanılacağını işçi belirler; süre günlük çalışma süresinden sayılır.

Soru 5

Güncel mevzuata göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) **Kadın işçilerin doğumdan önce 8 ve doğumdan sonra 16 hafta olmak üzere toplam 24 hafta çalıştırılmamaları esastır.**

Doğru cevap

B) Kadın işçilerin doğumdan önce 8 ve doğumdan sonra 8 hafta olmak üzere toplam 16 hafta çalıştırılmamaları esastır.

C) Kadın işçilerin doğumdan önce 6 ve doğumdan sonra 8 hafta olmak üzere toplam 14 hafta çalıştırılmamaları esastır.

D) Kadın işçilerin doğumdan önce 6 ve doğumdan sonra 6 hafta olmak üzere toplam 12 hafta çalıştırılmamaları esastır.

Açıklama: 7578 sayılı Kanunla 1 Mayıs 2026'dan itibaren toplam süre 16 haftadan 24 haftaya çıkmıştır.

Soru 6

İşçi çalıştırma yükümlülüğünde engelli sayılmak için çalışma gücünün en az yüzde kaçından yoksun olunduğunun sağlık kurulu raporuyla belgelenmesi gerekir?

A) %60

B) %50

C) **%40** Doğru cevap

D) %30

Açıklama: 4857 sayılı Kanun md. 30 kapsamındaki istihdam yükümlülüğü için.

Soru 7

Aşağıdakilerden hangisi çalışma hayatında özel politika gerektiren gruplar arasında sayılmaz?

A) Kadınlar (gebe, emziren)

B) Engelliler

C) **Sporcular** Doğru cevap

D) Çocuklar ve gençler

Soru 8

Gece çalışması kural olarak günde en çok kaç saat sürebilir?

A) 6 saat

B) **7,5 saat** — Doğru cevap

C) 8 saat

D) 11 saat

Açıklama: 4857 md. 69: gece dönemi en geç 20.00'de başlar, en erken 06.00'da biter; turizm, özel güvenlik ve sağlık hizmetlerinde istisnalar vardır.

Soru 9

50 veya daha fazla işçi çalıştıran özel sektör işyerlerinde işverenin çalıştırmakla yükümlü olduğu engelli işçi oranı nedir?

A) %2

B) %3 Doğru cevap

C) %4

D) %6

Açıklama: Kamu işyerlerinde oran %4 engelli ve %2 eski hükümlüdür.

Kaynaklar

Mevzuat

4857 sayılı İş Kanunu, md. 30, 69, 71–74

7578 sayılı Kanun (RG 01.05.2026, 33240)

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, md. 25

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, md. 3 ve 10

Yönetmelikler

Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik

İş Kanununa İlişkin Çalışma Süreleri Yönetmeliği

İş sağlığı ve güvenliği eğitimi

Başarılar

YENİ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu

ULUDAĞ UZMAN AKADEMİ
iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumu

ofis akademi

ASYA AKADEMİ
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EĞİTİM KURUMU